

Helmut Kohl och François Mitterrand – försoningens ledare

Helmut Kohl 1930–2017

François Mitterrand 1916–1996

Det var inte uppenbart att två av Europas största ledare under andra halvan av 1900-talet skulle arbeta så nära tillsammans. Tysklands förbundskansler Helmut Kohl och Frankrikes president François Mitterrand föddes och växte upp i en tid då deras länder stred mot varandra i två förödande krig.

Kohl och Mitterrand arbetade hårt för att stärka relationerna mellan Frankrike och Tyskland under efterkrigstiden och underströk vikten av fred mellan länderna för att skapa ett europeiskt samarbete. Bilden på de båda ledarna hand i hand vid en ceremoni den 22 september 1984 med anledning av 70-årsdagen av första världskrigets inledning är ikonisk och rörande och publicerades i tidningar över hela världen.

Helmut Kohl

Helmut Kohl föddes i Ludwigshafen i Tyskland 1930 och var alltså tonåring när andra världskriget tog slut. Han sa ofta att han skönades från krigets värsta sidor tack vare sin unga ålder. Han studerade juridik i Frankfurt innan han bytte inriktning och började läsa historia och statskunskap vid universitetet i Heidelberg.

Han började sin yrkesbana i den akademiska världen, men övergick senare till näringslivet och till sist politiken. År 1959 valdes han till ledare för kristdemokraternas lokalavdelning i sin hemstad och gjorde en snabb karriär inom lokal- och regionalpolitiken. Efter sin tid som ministerpresident i delstaten Rheinland-Pfalz (som den yngste regeringschefen någonsin i Tyskland) och ordförande för kristdemokraterna (CDU) tog han sina första steg mot posten som Västtysklands förbundskansler.

År 1982 föll den sittande regeringen efter en misstroendeomröstning som initierats av CDU. Kohl valdes till förbundskansler av det

tyska parlamentet (Bundestag) och stärkte sedan sin ställning efter en förkrossande seger i förbundsvalet 1983.

Helmut Kohl är kanske mest ihågkommen för sin insats för att förena Väst- och Östtyskland. Han var den förste förbundskansler som i sin diplomatiska egenskap tog emot Östtysklands statschef och efter Berlinmurens fall var han fast besluten att återförena Tyskland. År 1990 undertecknade och ratificerade de båda parlamenten ett fördrag som enade Tyskland, 45 år efter den konflikt som hade splittrat landet i två delar. Därmed tog man ett steg närmare Kohls vision om ett enat Europa.

François Mitterrand

François Mitterrand föddes i Jarnac i Frankrike 1916. Han studerade offentlig rätt och tog sin examen 1937. Politiskt tillhörde han den franska nationalistiska högern.

När andra världskriget bröt ut skickades han till fronten där han tillfångatogs av tyskarna 1940. Han lyckades dock fly och arbetade en tid för Frankrikes Vichyregim innan han anslöt sig till

vänstern och den franska motståndsrörelsen. Han byggde upp ett nätverk med andra krigsfångar och franska beväpnade motståndsgupper innan han flydde till London för att slippa gripas av regimen. I London försökte Mitterrand samarbeta med motståndsrörelsens frontfigur i exil, Charles de Gaulle, men de möttes aldrig öga mot öga.

Efter kriget befäste François Mitterrand sin ställning på vänsterkanten genom att utmana Charles de Gaulle, och blev sedermera det franska socialistpartiets ledare. Det första försöket att bli president misslyckades, men 1981 valdes Mitterrand till Frankrikes president och landet fick sin första socialistregering på 23 år.

Engagemanget för ett enat Europa

Helmut Kohl var den andra av bara tre personer som utsetts till europeisk hedersmedborgare av Europeiska rådet för sitt enastående arbete för integration och samarbete i Europa som var hans bidrag till EU-projektet.

Mitterrand och Kohl 1987

President François Mitterrand backade upp EU:s utvidgning genom att uppmuntra Spaniens och Portugals EU-anslutning. Han förespråkade också ett mer integrerat EU och drev på undertecknandet av den europeiska enhetsakten 1986. Akten utgjorde den första rättsliga grunden till den inre marknaden. Tillsammans nådde Kohl och Mitterrand sitt mål genom Maastrichtfördraget sex år senare då deras dröm om en gränslös gemensam marknad blev verklighet.

Det berömda fotot av Kohl och Mitterrand nära Verdun, platsen för ett av de längsta slagen under första världskriget, togs den 22 september 1984 vid en minneshögtid som visade hur långt Frankrike, Tyskland och Europa hade nått sedan de båda världskrigen.

Hand i hand framför minneskransarna vid Douaumont-ossariet bidrog Kohl och Mitterrand till att göra Verdun till något mer än bara ett smärtsamt minne. Den dagen blev Verdun också en symbol för fred och försoning som visade Europa och världen hur viktig freden är för kontinenten.

Helmut Kohl och François Mitterrand utvecklade en nära vänskap och ett fruktbart samarbete under åren och skojade ofta med varandra. En gång ska Kohl ha serverat sin franske kollega den typiska tyska rätten saumagen (suggmage) med orden "Om du inte äter upp får du tillbaka Saarland".

År 1988 fick Helmut Kohl och François Mitterrand tillsammans Karlspriset för sitt livslånga arbete för de fransk-tyska relationerna. Priset delas ut till framstående personer som har bidragit till Europas enhet. I sitt tacktal framhöll Helmut Kohl det som Frankrike och Tyskland har gemensamt och som utgör basen för hela det EU-projekt som inleddes med Europeiska kol- och stålgemenskapen 1951. Flera andra kända politiker som Konrad Adenauer och Simone Veil har också fått Karlspriset.

Helmut Kohl var förbundskansler i 16 år och är därmed den som suttit längst på den posten under hela 1900-talet. François Mitterrand var Frankrikes president i 14 år vilket är det hittills längsta presidentskapet i Frankrikes historia.

De sista åren

François Mitterrand kämpade i hemlighet mot prostatacancer i flera år och avled i januari 1996, mindre än ett år efter att han avslutat sitt sista presidentmandat. Helmut Kohl avled i juni 2017 och en månad senare hedrades han med en minnesceremoni i Europaparlamentet i Strasbourg. EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker hyllade den tidigare förbundskanslern: "Helmut Kohl var både en tysk och en europeisk patriot, eftersom han inte såg några motsättningar mellan de två. För honom gick den tyska och europeiska enigheten hand i hand".